

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з
науково-педагогічної та
навчальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Народне мистецтво українців

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Історія України та культурна антропологія (з поглибленим вивченням іноземних мов)
вибірковий блок	Етнічна історія та етнокультура
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021 /2022
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Пилипенко Віктор Володимирович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства.

Пролонговано: на 20 22 /20 22 н.р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 /20 н.р. () « »
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Пилипенко Віктор Володимирович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етнології та краєзнавства

Валерій КАПЕЛЮШИН

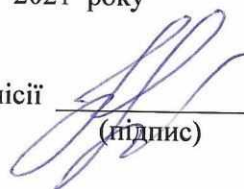
(підпис)

Протокол № 13 від «30» червня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 7 від «26» серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії

Наталія ТЕРЕС

(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів знань про основні види і жанри народного мистецтва, а також про декоративно-ужиткове мистецтво українців в історичному розвитку та його регіональні особливості.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* процес розвитку декоративно-ужиткове мистецтво; основні жанри народного мистецтва.
2. *Вміти* визначати регіональні особливості та характерні риси українського народного мистецтва.
3. *Володіти елементарними навичками* історико-етнографічної та інших класифікацій жанрів народного мистецтва, а також джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Курс «Народне мистецтво українців» спрямований на навчання студентів розбиратися в особливостях, специфіці українського народного мистецтва, народних промислів і ремесел, розуміти історичний процес їх розвитку.

Курс дозволяє простежити специфічні регіональні особливості народного мистецтва українців.

Курс є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», які обрали спеціалізацію «етнологія». Ця дисципліна безпосередньо пов'язана з нормативними курсами «Історія України», «Українська етнологія» та спрямована на формування у студентів комплексного уявлення про зародження та розвиток народного мистецтва українців.

4. Завдання (навчальні цілі):

вироблення вмінь та навичок студентів аналізувати різні жанри народного мистецтва, знати регіональні процеси розвитку мистецтв, класифікувати твори народного мистецтва за жанрами, технікою виконання тощо, а також навичок роботи з науковою літературою та джерелами з історії народного мистецтва.

Дисципліна «Зарубіжна має значний світоглядний аспект, що передбачає вироблення в професійних істориків навичок самостійних оцінок і власних суджень щодо народних мистецьких творів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> предметне поле сучасної вітчизняної мистецтвознавчої науки.	<i>лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>усне опитування, контрольна робота з тем ЗМ1 (тест)</i>	15
1.2.	<i>Знати</i> специфіку та регіональні особливості народного мистецтва, його зв'язок з декоративно-ужитковим мистецтвом.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>індивідуальне завдання</i>	10
1.3.	<i>Знати</i> сучасні тенденції в розвитку народного мистецтва українців.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>індивідуальне завдання</i>	15
2.1	<i>Вміти</i> класифікувати різні за жанрами та технікою виконання твори народного мистецтва.	<i>лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>усне опитування; контрольна робота з тем</i>	20

			<i>ЗМ2 (тест)</i>	
2.2	Вміти класифікувати мистецькі твори народного мистецтва українців.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>підсумкова контрольна робота (іспит)</i>	20
4.1.	Приймати і обґрунтовувати рішення та нести відповідальність за пропозиції/рекомендації, які можуть впливати на подальше дослідження народного мистецтва українців.	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>підсумкова контрольна робота (іспит)</i>	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3.	2.1	4.1.
Програмні результати навчання (назва)					
ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.	+	+	+	+	
ПРН 18.1 Знати специфіку та регіональні особливості багатовікового процесу етно-та націотворення в Україні та провідних зарубіжних країнах.	+	+	+		+
ПРН 18.2 Аналізувати та класифікувати етнічні конфлікти, давати етнічну характеристику міграційних процесів сучасного світу.	+			+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1, 1.5. — 10 балів/ 6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.4., 2.1.— 10 балів/ 6 балів.
3. Індивідуальне завдання 1: РН 1.2. - 10 балів/ 6 балів.
4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.3. - 15 балів/ 9 балів.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.1., 1.5. - 15 балів/ 9 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 2): РН 1.4., 2.1. - 20 балів/ 12 балів.
7. Підсумкова контрольна робота Р.Н. 2.2., 4.1. - 20 балів / 12 балів

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: іспит.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування); бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях, а також бали, які отримані за підсумкову контрольну роботу.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулів. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 5 –10.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

<u>Змістовий модуль 1</u>			<u>Змістовий модуль 2</u>			Підсумковий контрольна робота / іспит
45 залікових балів (максимум)			35 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	
15 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	15 (максимум)	10 максимум	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час семінарських занять, оцінювання індивідуальних завдань (реферат, есе), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 1 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1-2 бали;
- логіка викладення 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Виконані індивідуальні завдання (реферат та есе) студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю.

Критерії оцінки Індивідуального завдання 1 (реферат):

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- тема розкрита неповно 6-8 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 1-2 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті.

Критерії оцінки Індивідуального завдання 2 (есе):

1. глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 13-15 балів;
2. обґрунтоване розкриття проблеми 10-12 балів;
3. тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 7-9 балів;
4. робота переважно компілятивного рівня 4-6 бали;
5. розкритий лише один окремий аспект теми 1-3 бали.

Тематику есе викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті модулю.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться

модульні контрольні роботи (МК).

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 10 балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

На передостанньому семінарському занятті з дисципліни проводиться **підсумкова контрольна робота** (2 завдання).

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи (від 1 до 10 балів за одне завдання)

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	10 балів;
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	9 балів;
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу	8 балів;
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	6-7 балів;
Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми	4-5 балів;
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі	2-3 балів;
Відповідь містить значні помилки елементарного рівня	1 бал.

Бали, які отримані студентом на підсумковій контрольній роботі, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи, реферат, есе).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (іспиту) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт та виконання індивідуальних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. **Рекомендований мінімум** для допуску до підсумкової контрольної роботи (іспиту) – **48 балів**.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Іспит виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складає іспит.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Частина 1.				
1	Тема 1. Вступ. Жанри традиційного народного мистецтва. Регіональні особливості. Техніка та технологія виконання.	2	2	6
2	Тема 2. Художнє оформлення гончарних виробів. Центри народного гончарства.	2	2	6
3	Тема 3. Художнє оздоблення виробів з металів. Ювелірна справа. Ковальство, ливарництво.	2	2	6
4	Тема 4. Художнє ткацтво. Килимарство.	2		6
5	Тема 5. Українське художнє гутне скло.	2		6
	<i>Індивідуальна робота 1</i>	-	-	-
	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест)</i>	-		-
Частина 2.				
6	Тема 6. Художня обробка виробів з дерева.	2	2	6
7	Тема 7. Народний живопис і його жанри.	2		6
8	Тема 8. Прийоми художнього оформлення народного житла.	2		6
9	Тема 8. Мистецькі якості народного святкового вбрання.	2		6
10	Тема 10. Народне меблярство.	2	2	6
	<i>Індивідуальна робота 2</i>	-	-	-
	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 2 (тест)</i>	-	-	-
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	-	-	-
	ВСЬОГО	20	10	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекції – **20 год.**

Семінари – **10 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

Боньковська С. М. Ковальство на Україні. – К., 1991.

Гургула І. Народне мистецтво західних областей України. – К., 1966.

Жолтовський П.М., Мусієнко П.Н. Українське декоративне мистецтво. – К., 1963.

Історія українського мистецтва / Гол. ред. кол. М.П. Бажан: У 6 т. – К., 1966–1970.

Історія української культури / За загал. ред. І.Крип'якевича. – К., 1994.

Лащук Ю.П. Українські гончари. – К., 1968.

Матейко К.І. Народна кераміка західних областей УРСР XIX – XX ст.: Історико-етнографічне дослідження. – К., 1959.

Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. – Львів, 1969

Нариси з історії українського мистецтва. – К., 1966.

Пошивайло О. Етнографія українського гончарства. – К., 1993.

Рожанківський В.Ф. Українське художнє скло. – К., 1959.

Січинський В. Нариси з історії українського промислу. – Львів, 1928.

Художні металеві вироби західних областей Української РСР XVI – XIX ст. – К., 1959.

Додаткові:

- Гургула І. та ін. Народні майстри. – К., 1959.
- Етнографія Києва і Київщини: традиції і сучасність / За ред В.Ф.Горленка. –К., 1986.
- Жолтовський П.М. До історії художнього лиття металу на західних землях України в XIV – XVII ст. // Матеріали з етнографії та художнього промислу, вип. 3. – К., 1957.
- Зарембський А. Народное искусство подольских украинцев. – Л., 1928.
- Манучарова Н.Д. Декоративно-прикладне мистецтво Української РСР. – К., 1952.
- Манучарова Н.Д. Художні промисли Української РСР. – К., 1953.
- Народна творчість України: рекомендована бібліографія /Укл. С.М.Остапенко. – К., 1989.
- Українське народне декоративне мистецтво. – К., 1956.
- Українське народне декоративне мистецтво. Різьба та розпис. К., 1962.